

A nemi szerep diszfória diagnosztikus hátterének bemutatása pszichológiai és kriminológiai szempontok alapján egy speciális gyermekotthonban élő, szexuálisan kizsákmányolt serdülőnél

Presenting the diagnostic background of gender dysphoria from a psychological and criminological perspective in a sexually exploited adolescent living in a children's special foster care home

Fliegauf Gergely

Dr. PhD, pszichológus
Heim Pál Országos Gyermekgyógyászati Intézet,
Gyermek- és Ifjúságpszichiátriai Osztály
gergely.fliegauf@gmail.com

Sófi Gyula

Dr. osztályvezető főorvos, igazságügyi
gyermekpszichiáter és gyermekgyógyász szakértő
Heim Pál Országos Gyermekgyógyászati Intézet,
Gyermek- és Ifjúságpszichiátriai Osztály
drsofigyula@gmail.com

Absztrakt

Cél: Rendkívül ritka esetet mutatunk be a cikkünkben. Egy transznemű serdülő deluzív (téveszmés) terhesség és kortárs kapcsolati konfliktusok miatt került a Heim Pál Országos Gyermekgyógyászati Intézet Gyermek- és Ifjúságpszichiátriai Osztályára 2021 szeptemberében. A 17 éves gyermek meg volt győződve arról, hogy ikrekkel terhes, pedig fiúnak született. A tanulmányban felvázoljuk az eset pszichopatológiai és kriminológiai vonatkozásait.

Módszertan: A pszichodiagnosztikai hátteret a hagyományos magyar protokoll alapján állítottuk fel. Ez projektív tesztekkel állt. A kriminológiai jellemzőket a legfrissebb nemzetközi szakirodalmak elemzésével tártuk fel. Mindkét aspektusban felhasználtuk a saját klinikai és áldozatvédelmi tapasztalatunkat.

Megállapítások: Az esetismertetés során pszichopatológiai tüneteket és kriminológiai mutatókat azonosítottunk. Arra jutottunk, hogy az esettanulmányban szereplő serdülő pszichológiai és kriminológiai fejlődési vonalai számos pontban metszik egymást, és e problémák a gyermek áldozattá válásának mentén bontakoztak ki.

Érték: Felhívtuk a figyelmet arra, hogy a gyermekek szexuális kizsákmányolása rendszerszintű probléma. Nemcsak a társadalom kohézióját veszélyezteti, hanem káros a gondozói intézményrendszer és az igazságszolgáltatás hatékonyságára.

Cikkünk végén felvázoltunk egy hipotézist, amely szerint a transzgender erőszak közvetett okai a szexuális kizsákmányolásban és a zárt intézeti elhelyezés immanens ártaiban is keresendők.

Kulcsszavak: gyermekkori szexuális abúzus, transzgender erőszak, gyermekprostitúció, deluzív terhesség férfiaknál

Abstract

Aim: We present an extremely rare case in this article. A transgender adolescent was admitted to the Department of Child and Adolescent Psychiatry at the Heim Pál National Institute of Pediatrics in September 2021 due to delusional pregnancy and peer relationship conflicts. The 17-year-old child was convinced she was pregnant with twins, although she was born as a boy. The psychopathological and criminological aspects of the case are outlined.

Methodology: The psycho-diagnostic background was based on traditional Hungarian diagnostic protocol. It consisted of projective tests. Criminological characteristics were explored by analysing the most recent international literature. In both aspects we used our own clinical and victim protection experience.

Findings: We concluded that the psychological and criminological development pathways of the adolescent in the case study intersected at several points, and that these issues escalated along the child's victimization.

Value: We highlighted that child sexual exploitation is a systematic problem. Not only the cohesion of society is threatened, but the effectiveness of social care institutions and law enforcement can be also damaged. At the end of our article, we outlined a hypothesis that the indirect causes of transgender violence can be found in sexual exploitation and the immanent harms of institutionalisation.

Keywords: childhood sexual abuse, transgender violence, child prostitution, pseudocyesis in men

Bevezetés

Cikkünk egy olyan serdülőről szól, aki a saját elmondása szerint és a rendelkezésre álló dokumentációk alapján is gyermekprostitúció áldozata lett. Ez azt jelenti, hogy több felnőtt kizsákmányolta őt szexuálisan. Hajlamosak vagyunk az ilyen jelenséget vagy gyermeki életutat prostituálódásnak nevezni akár szakmai fórumokon is, azonban ezzel a kifejezéssel torzíthatjuk a valóságot, még akkor is, ha az érintett serdülő nem szégyelli a sorsát, hanem szinte büszke rá. Mivel

gyermekkorú személyről van szó, a vele szexuális kapcsolatba lépő felnőttek súlyosan bántalmazták, még abban az esetben is, ha az együttlét konszenzuális volt. Lonci történetéből nem tudjuk, hogy kényszerítették-e szexre, azonban a narratíváiból az derült ki, hogy 11 éves kora óta „árulta a testét”, ami mindenképpen azt jelenti, hogy inkább áldozat, mintsem bűnelkövető. A cikkben nem térünk ki a büntetőjogi következményekre, azonban számos kriminológiai vonatkozást említünk az esettel kapcsolatban.

A transzgender (továbbiakban: TG) kifejezés egy gyűjtőnév, amely azt jelenti, hogy a személynek más nemű az önazonossága, mint a biológiai neme, amelylyel született. A gender diszfória (továbbiakban: GD) – a magyar DSM fordítás szerint (American Psychiatric Association, 2013) nemi szerep diszfória – gyermekeknél, kamaszoknál és felnőtteknél is jelentkezhet. E kategóriák közös lényege az, hogy a megtapasztalt vagy megnyilvánuló nem és a biológiai nem között kifejezett össze nem illés (inkongruencia) áll fenn legalább hat hónapon át, és ez jelentős szenvedéssel jár (APA, 2013). Lonci esetében, mint azt a későbbiekben látni fogjuk, legalább két ismérv teljesült az inkongruencia terén: erős vágyát fejezte ki, hogy őt úgy kezeljék, mintha egy másik nemhez tartozna; valamint erős volt a meggyőződése, hogy a másik nemre jellemző tipikus érzelmeket és reakciókat birtokolja. Lonci egyértelműen transznőnek tartotta magát, ami általánosságban – és az ő esetében is – azt jelenti, hogy a kényszerítő társas szabályok áldozatának vélte magát.

A BNO 10 (Egészségügyi Világszervezet, 2004) gyermekkori nemi identitászavarként említi a GD-t, a zavar szót azonban érdemes kerülni stigmatizáló jellege miatt, ezért a DSM 5 már a diszfória szót használja a zavar szó helyett. A diszfória szót a magyar nyelvben talán az elégedetlenség szóval helyettesíthetnénk a leghatékonyabban. A BNO 11 már nemi inkongruenciákról beszél, és külön fejezetben tárgyalja a GD-t. A fejezet címe: Szexuális egészséggel kapcsolatos állapotok (Egészségügyi Világszervezet, 2022). Itt kitétel, hogy a személy hormonális, sebészeti vagy más jellegű kezelést igényel, a diagnózishoz nem elég, ha csak más nemű szeretne lenni.

A GD mellett szót kell ejtenünk a gender nonkonformitásról (továbbiakban: GN) is. Ez nem nevezhető mentális zavarnak, hanem inkább arra utal, hogy a személy nemi identitása, szerepe vagy önkifejezése valamilyen mértékben eltér az adott neműek számára előírt kulturális normáktól (Institute of Medicine, 2011). Észre kell venni, hogy a GN esetén nem áll fenn szükségszerűen a folyamatos szenvedésnyomás (WPATH, 2012), hanem a diszfória valamikor az egyén életében előfordul vagy előfordulhat. Ha a társas normák nem kedveznek annak, hogy a serdülő kifejezze a szenvedésnyomását, a kezeletlen GD később depresszióhoz, szorongáshoz, poszttraumatikus stresszhez, önkárosításhoz és

szuicidiumhoz is vezethet (Venkataramu & Banerjee, 2021; Alberse, de Vries, Elzinga & Steensma, 2019). Egy német kutatás szerint (Hartig, Voss, Herrmann, Fahrenkrug, Bindt & Becker-Hebly, 2022) a GD-vel diagnosztizált serdülőknél egy, a szülők által kitöltött kérdőívben 20 és 28%-os arányt mutat az önkárosító magatartás és a szuicid ideáció (öngyilkos gondolatok), attól függően, hogy fiúnak vagy lánynak születtek. Ugyanez az arány magasabb önköltés esetén: 38 és 45%. A biológiai nemükkel nem elégedett lányok (transzfiúk) tehát magasabb arányban követtek el önkárosítást az említett kutatás szerint, valamint elégedetlenebbek a testükkel és hajlamosabbak a neutrális test preferenciájára (külső nemi jellegek elutasítása) (Verveen, Kreukels, de Graaf & Steensma, 2021). Az önkárosítás prevalenciája a német mintán, nemektől függetlenül, 2–3% között mozgott a GD és GN serdülők körében (Resch, Parzer & Brunner, 2008), de az önkárosítás veszélye legalább a tízszeresére nő az átlagpopulációhoz mérten. Egy brit kutatás szerint az örökbe fogadott gyermekek és az utánkötvetett (utógondozottak, azaz gyermekotthonban nevelkedett) fiatalok aránya magasabb (3,8% és 4,9%) volt egy gender tanácsadó központhoz irányított mintában, mint az átlagpopulációban (0,58%), ami azt jelentheti, hogy a nevelőszülőknél és/vagy az intézetben töltött idő a GD és GN rizikófaktora lehet. Az intézetben való elhelyezés tehát lehet egy olyan tényező, amely növeli a GD és a GN valószínűségét, azaz időben megelőzi a patológiát, de nem lehet kimondani, hogy a két jelenség között ok-okozati kapcsolat állna fenn, továbbá az intézetbe kerülés előtti életesemények is befolyásolják a gyermekek állapotát. Ez a körülmény kifejezetten indukálja a kriminológiai és a pszichopatológiai faktorok együttes vizsgálatát. A kiinduló pontok alapos ismerete olyan jelenségek pszichoszociális hátterére is rávilágíthat, mint a börtönbeli transzgender erőszak. (Ezzel a kérdéssel a cikkünk végén foglalkozunk bővebben.).

Esetismertetés

Lonci 2021 szeptemberének első hetén érkezett a Heim Pál Gyermekkórház pszichiátriai osztályára. A 17 éves serdülő kórlapjából kiderült, hogy kortárs kapcsolati problémák miatt került hozzánk egy speciális gyermekotthonból. A rendelkezésre álló dokumentációk szerint női ruhákba öltözött és felajánlotta magát a fiú társainak. Többször hangoztatta, hogy szülni fog és hasi görcsei vannak. Az intézményen kívül prostitúcióba vonódott, és illegális kapcsolatot tartott fenn férfiakkal, akik szexuálisan kizsákmányolták őt. Négyéves kora óta nőnek tartja magát. Mély vallásosságra utaló férfi keresztnevet kapott a szüleitől, amelyeket adatvédelmi okokból nem írhatunk le. Édesanyja viszont nem

ezen a néven szólította, hanem kitalált egy leánynevet neki. Lonci nem kedvelte ezt a nevet, és ő is előállt egy női becenévvel, amelyet nagyon szeretett, és mindenkit kért, hogy ezen a néven szólítsák. Ezt a nevet a serdülő személyiségi jogai miatt mi magunk is megváltoztattuk. A speciális gyermekotthonban kirívó auto- és heteroagresszív magatartást tanúsított.

Gondolatai inkoherensnek tündek, szóbeli kommunikációja inkább csapongott, és logorrhéat (folyamatos beszéd kényszeres igénye) is lehetett nála észlelni. A pszichológiai explorációk során a gyermek kiegészítette a fenti információkat. Szövevényes és színpadias gesztusokkal alátámasztott történetészvítésében elmondta, hogy 11 éves korától árulta testét, és a beszélgetés pillanatában éppen 17 férfival tartotta a kapcsolatot. A számsort nagyzásos módon folytatva kijelentette, hogy 15 testvére van. Az előadásmódja alapján nehezen lehetett hinni neki, azonban a többszörösen dokumentált életút miatt arra következtettünk, hogy mégiscsak volt valóságalapja annak, amit mond. Úgy tűnt, hogy nonverbális kommunikációjával jelentősen lerontotta a hitelét. Kifejezett dühöt érzett a szülei iránt, akiket hatéves korában látott utoljára. Szintén eltűzött gesztusokkal és hanglejtéssel ecsetelte, hogy az édesanyja a napokban mondott le róla. Emiatt rendkívül mérges volt rá. Rögtön az édesanyjáról szóló kifakadás után vallotta meg, hogy transznőnek tartja magát. Ezzel kapcsolatban, mintegy megcáfolhatatlan bizonyítékként előadta, hogy nem régen pozitív lett a terhességi tesztje, nem érti, hogy miért, pedig fogamzásgátlót is szedett. Mintha egy biológiai könyvből mondott volna fel egy leckét, úgy tette hozzá, hogy méhe és petefészke is van. A bal karján pár falcolásból származó sérülés volt. Ezekről azt mondta, hogy vagdosások, és az idegesség levezetése „véget” csinálta, hogy ne legyen olyan dühkitörése, amely a múltkor volt. Ekkor egy hosszas történetet adott elő arról, hogy a speciális gyermekotthonban volt egy nagyobb darab transzlány, akit nem kedvelt. Egy napon egy segélyszervezet ruhákat hozott a gyermekeknek. Lonci kiválasztott pár testre feszülő nadrágot, felpróbálta őket, és kifejezetten tetszett magának. Amíg rövid időre elhagyta a helyiséget, a testesebb társa is magára húzta a nadrágokat, azok kitágultak rajta, és már nem feleltek meg Loncinak. Ekkor dühödött be annyira Lonci, hogy a másik gyermeket úgy elverte, hogy mentőt kellett hívni. Kiderült, hogy a másik transzlány koponyatörést szenvedett. A súlyos sérülés tényével való konfrontációra Lonci nem adott semmilyen reakciót, majd igyekezett az esetet bagatellizálni, végül az áldozatot hibáztatta. Az volt a benyomásunk, hogy még ez is egy kissé színpadias volt. A foglalkozásokat kifejezetten kedvelte, és a találkozások kezdetekor különféle – talán megbotránkoztatónak szánt – kijelentéseket tett: „*Én máma megölöm magam.*”, „*Engem megszállt egy démon.*”, „*Fel akarom akasztani magam.*”, „*Gonoszat akarok tenni kisgyerekekkel*”. Olyan is előfordult, hogy

idegen nyelvtudást mímelve átkokat szórt. Le is diktálta az egyik átkot: „*Ok okté prikátesz exti*” – úgy hangzott ez a neologizmus, mintha egy tíz éven aluli gyermek próbálna utánozni egy idegen nyelvet. Lonci szerint a mondat jelene: „*Átok szálljon rád!*”.

Lonci az osztályon normasértő és figyelemfelhívó magatartást tanúsított. Egy szintén gyermekotthonból érkező, kizsákmányolt fiúval (aki nem volt TG), szexuális kapcsolatot akart létesíteni. Ezért a személyzetnek fokozottan kellett rájuk figyelnie. A fiúval mindig együtt indultak el a mosdóba és folyamatosan egymás mellett ültek. Lonci napközben többször átöltözött és egy fésűvel felületes sérüléseket okozott mindkét alkarján és a bal lábszárán. Ezek a magatartásminták megerősítik Lonci esetében az inkongruenciát, valamint jelzik az önkárosítási és manipulációs tendenciákat.

Diagnosztikai háttér

Esetünkben a diagnosztikai háttér alatt azt értjük, hogy milyen információkat nyertünk a Loncival való találkozások során, amikor a serdülő megjelent a pszichológiai vizsgálatokon. Ez azt jelenti, hogy az elkövetkező részben az esetet nem klinikai szakpszichológiai alapossággal fogjuk elemezni, bár majd ezekre az ismeretekre is támaszkodunk. Igyekszünk kiemelni pár lényeges verbális információt is, mert a projektív tesztekhez fűzött asszociációk és történetek is rendkívül értékesek az esetünk megértése szempontjából. A serdülővel Rorschach-próbát, Világjáték-tesztet, valamint projektív rajzteszteket vettünk fel. Az eredményeket a hagyományos magyar protokollnak megfelelő forrásmunkák (Vass, 2006; Mérei, 2002; Csigó, 2018; Polcz, 1988; Süle, 1988) alapján elemeztük.

Rorschach-próba

Lonci könnyen bevonódott a vizsgálatba, néhány tábla megmutatása esetén azonban ellenállt, rákérdezett, hogy az eredményeket fogja-e látni a kezelőorvosa. Képzetáramlására inkább a könnyedség volt jellemző. A serdülő összesen 19 választ adott a próba során, és a teszt felvétele 16 percet vett igénybe. Egy válaszra átlagosan 0,8 másodpercet fordított. Felfogótípusa (G)-D-DGKonf, ami azt jelenti, hogy kevesebb egész és túlnyomó többségében részletválaszokat adott, azaz nehezen képes érzékelni az összefüggéseket (Csigó, 2018). A DGKonf válaszok azt sugallják, hogy Lonci könnyebben befolyásolható, sodródó

lehet, aki hajlamos átlépni a megszabott kereteket (Csigó, 2018). A teszteredménye szerint realitásérzéke kórosan leromlott, továbbá felmerült, hogy a serdülőnél szkizofrénia spektrumzavar alakulhat ki. Egy különleges reakció (pozíció) alapján arra jutottunk, hogy Loncit pszichotikus regresszió is jellemezheti depresszív színezettel. Lonci sok (58%) anatómiai választ adott, ami a teszt értékelhetőségét kérdésessé tette. Ez a reakciója nárcizmusra, tudatosan leplezett szexuális feszültségre vagy hipochondriára utalhat (Mérei, 2002; Csigó, 2018), de lehet pusztán adolezscens (serdülő) jellemző is. A tesztje alulműködő mentális kontrollfunkciót jelzett Loncinál. Ez a mutató annyira csekély értékű volt, hogy akár még intellektuális képességzavarra is utalhatott. A konvenciókhoz való igazodást jelző mutatója, a V%, rendkívül alacsony volt (15,8). Ez azt jelzi, hogy Loncinál alkalmazkodási csőd állhat fent, és ez magyarázatot is adhat a bizarr viselkedésére (Csigó, 2018). Lonci T%-a is kisebbnek mutatkozott (21), ami a V% értéke mellett azt jelentheti, hogy a serdülő hajlamos az acting outra (agresszív kitörés, kikapcsolás) (Csigó, 2018). Ez a reaktív-expresszív agressziót és az önkárosítást magyarázza meg. Gondolkodása beszűkültnak tűnt, az érzelmi élete sivárnak. Kötődési problémákat is jelzett a teszt. Lonci a IV-es Rorschach-táblát megfordította, és a hátuljáról leolvasta a gyártási évet, a táblára egyébként nem adott értékelhető választ. Ezt a reakcióját Versagennek (válaszelakadás) minősítettük, amely ezen a táblán intenzív szorongást és akár szuicid készletést jelezhet, valamint a valóság elutasítását és súlyos énfunkció-deficitet jelenthet (Csigó, 2018). A teszt mutatói mellett az adott válaszok narratív elemei is informatívak voltak. Az utóteszt során a VI-os táblán azt jelezte, hogy „Az egészet, amit mondtam; láttam, felsoroltam. Olyan képességem van, hogy belelátok, mint egy jós.”. Szintén az utótesztben kisgyermeki nyelvet használt: „pisibuborék” (X. tábla 1) vagy „kopogós cipő” (III. tábla 17).

A Rorschach-teszt eredményei alapján feltűnő a kötődési probléma jelenléte. Számos kutatás (Schoemaker et al., 2020; Lehmann et al., 2020; O'Connor, Wolgar, Humayun, Briskman & Scott, 2019) mutatott ki diszinhibíciós (gátolatlan) kötődési zavart intézetben nevelkedett serdülőknél. Ezekre a gyermekekre általánosan jellemző, hogy könnyen mennek el idegenekkel, és az általuk nem ismert személyekkel válogatás nélkül kedvesek, ragaszkodók. A szakirodalom ezt kritikátlan barátságosságnak (Indiscriminate friendliness – továbbiakban: IF) nevezi (Liu & Hazler, 2017), amely szintén hangsúlyosan jellemző a biológiai szülők jelenléte nélkül felnövő gyermekekre. Ez a jelenség is támpontot ad Lonci viselkedésének megértéséhez, egészen pontosan ahhoz, hogy könnyen és gyakran lép kapcsolatba olyan férfiakkal is, aki szexuálisan kizsákmányolják őt. Ez különösen veszélyes helyzetet teremthet, ugyanis az IF gyermekek könnyen képesek azokhoz a felnőttekhez vonzódni, akik több figyelmet fordítanak rájuk,

mint az őket elhagyó vagy elhanyagoló szülő. Ebből a szempontból a gyermek nem észleli a potenciális (szexuálisan) kizsákmányoló személy igazi motivációját, hanem csak a megkapott figyelemre összpontosít, mert a fejében egy olyan torz kognitív térkép él az emberi kapcsolatokról, amelyet az elhanyagoló vagy elutasító szüleitől szerzett. Úgy tűnik, hogy ez a cselekvési minta automatikus, rendkívül nehéz rajta változtatni, ha egyáltalán lehet. Egy német kutatás (Sievert, Schweizer, Barkmann, Fahrenkrug & Becker-Hebly, 2021) kimutatta, hogy a TG gyermekek számára a családi támogatás rendkívül fontos, és ha ez magas színvonalon funkcionál, akkor a gyermek képes a lelki problémáit megfelelően internalizálni (belsővé tenni), azaz kevésbé hajlamos a külvilágot okolni, vagy, ahogy Lonci élettörténetében látjuk: megátkozni a külvilágot. Ilyen szempontból a gyermekotthonban nevelkedő TG serdülők rendkívül nehéz helyzetben vannak, mert nem beszélhetünk támogató családi háttérről. Ez nyilvánvalóan elősegíti a további szuicid tendenciákat, a szorongást és a tekintéllyel kapcsolatban fellépő reaktív leblokkolást, elutasítást, diszfóriát, ahogy azt a Rorschach-teszt is jelezte (Mérei, 2002). A kopogós cipőre utaló válasz pedig jellegzetesen kislányos megnyilatkozás, azaz utal a GD-re vagy a GN-re.

Világjáték-teszt

Klinikai tapasztalatunk alapján a Világjáték-teszt (Polcz, 1999) alkalmas a GD vagy a GN kimutatására. Példaként említhetjük, hogy egy, az osztályunkon kezelt tizenöt éves serdülő lány az interneten megismert legjobb barátnőjére csupán referenciaszemélyként asszociált. A beszélgetések alatt nem nyílt meg, pár szavas válaszokat adott csak, és kifejezetten úgy tűnt, hogy az az idősebb fiú, aki miatt állítólag egy másik nagyvárosba költözött, valójában nem is létezik. Ez az egyébként GN identitású lány a diagnosztikus folyamat végén, a Világjáték-teszt során a barátnőjét menyasszonyként, önmagát pedig vőlegényként ábrázolta, és a története az esküvőről szólt.

Nemzetközi kutatás igazolta, hogy a hasonló tesztekhez fűzött történetek is diagnosztikus értékűek (Knoetze, 2013).

Lonci a Világjáték alkalmával is egy rendkívül szövevényes történettel állt elő. Az építkezése során érezhető volt, hogy kedveli a feladatot, bele tudja élni magát, és talán az is, hogy szinte szenvedélyesen be akarja mutatni az

elképzelte világát. A története szerint Szűz Mária megszülte a Kisjézust. A gyermeket egy Fekete Menyasszony és a gonosz mostohaapa nézi. A háromkirályok is jelen vannak a körben. A gonosz mostohaapa – akit Lonci a Világjáték alakjai közül az óriással ábrázol – távolabbról és nyilván felülről nézi a jelenetet, és két lovas cowboy harcol ellene. A tálca közepére egy szigetet épített, ahol Ádám és Éva ettek az almából és ezért „*kipusztultak, és nem lesz többé Sziget Fesztivál*”. A tálca közvetlen testi igényeket megjelenítő részére (Polcz, 1988) Lonci egy templomot helyez, amelynek a tetején egy hercegnő áll, aki szentelt vizet önt. Ezen a területen még két elefánt is áll, akik az ormányukkal a Kisjézust körülálló csoport felé fordulnak, Lonci szerint innen figyelik az eseményeket. Lonci ezzel a hercegnővel azonosítja magát, ami mindenképpen a megélt inkongruenciára utal. A templom Lonci világában valójában egy istálló, ahol a Kisjézus megszületett, és a hercegnő is ott hál. Ebben az épületben több kisgyermek is lakik, akik a háromkirályoktól születtek, mindegyiktől egy. A pólyásbabát szemlélő Fekete Menyasszony is itt alszik velük. Ez a szereplő a jósnő. A tálca reális terv és távoli terv zónájának határán egy iskolaépület található, amelynek a tetején egy ördög áll, aki vezényli az esküvőt. Lonci szerint a tűz a szigeten üt ki, felrobban az egész, mindenki elpusztul, mert a lángokat nem tudják eloltani, hiszen „*egy kancsójuk sincs*” (deprivációra utaló tartalom). Lonci szerint a postás nekik (a hercegnőnek és családjának) hoz levelet ebben a világban, és az áll benne, hogy minden el fog pusztulni.

Lonci az építkezést a szigettel kezdi, hosszasan formálgatja, amíg megközelítőleg kúppá válik. A homokozással öt percet tölt. A vulkányszerű szigetre négy fát helyez. Csöndben, hangosan szuszogva alkot. Ezek után építi meg a Kisjézus szcénát, majd az óriást a bal alsó sarokba teszi, amely az egyetemi jegyzet (Polcz, 1988) szerint a múltat reprezentálja. Az óriás után a templomot rakja le, aminek a tetejére – jelentős erőfeszítéssel – a szőke hercegnőt ülteti. Ezután helyezi fel a két cowboyt, akik a mostohaapával harcolnak. A két elefánton a sor, ezeket a bábukat gondosan igazítja, hogy a Kisjézus szcénája felé tekintsenek. Ekkor helyez egy gyümölcsfát a sziget alá, déli irányban. A tálca jobb oldalára kerül egy iskola, amelynek tetejére helyezi az ördögöt. A játékot azzal fejezi be, hogy a tálca bal és jobb felső sarkába elhelyez két virágágyást, amelyekre azt asszociálja, hogy kinőttek Jézus virágai. A szcénát tíz perc alatt építi fel, és elégedett a munkájával. Az építkezés és a történetmesélés közben sokat mozog a szék. Ekkor kissé riadtan, színpadiasnak imponáló feminin gesztusokkal azt kérdezi mintegy csak magától, hogy „*Ilyen dagadt vagyok, hogy ennyire recseg a szék?*”. Megerősítést vár a kérdésére, úgy tűnik, mintha imponálni szeretne. A tesztfelvételének ezen a szakaszán a pszichológust megszólítja, és az mondja neki, hogy „*Maga ilyen különleges ember,*

akkor szűrődik az oldalam”. Nem derül arra fény, hogy honnan eredt ez a képzetársítás. A játékában összesen 24 tárgyat alkalmaz, amit az egyetemi jegyzet szegényesnek minősít (Polcz, 1988).

Pár gondolat a Világjáték kapcsán: Lonci a lakhelyéül egy istállót jelenített meg, amely templom alakú volt. Az egyetemi jegyzet is arra utal (Polcz, 1988), hogy az intézetben nevelkedett gyermekek gyakran nem házat jelölnek meg a lakhelyüknek. Lonci egy templompületelet választott ki, de istállóknak nevezte. Ez az ellentmondás, a szentség és az állati létezés között megdöbbentő, és valamilyen szinten aláfesti Lonci anamnesztikus (élettörténeti) adatait. A kiválasztott éne egy hercegnő, ami egyértelműen jelzi a nemi szerep diszfóriáját, de mindenképpen utal a gender nonkonformitásra. Lonci az istállóban a három királytól származó kisgyermekkel lakik, ez azt az életrajzi motívumot reprezentálja, hogy sok testvére van, de utalhat arra is, hogy Loncinak több „palija” van. Az apa óriásként jelenik meg, ami nyilvánvalóan az autoritást ábrázolja, amely jelen van és megfigyel, viszonylag a távolból néz. Lehet, hogy az édesapjára utal ez a szereplőválasztás, de az is elképzelhető, hogy az intézményrendszerre. Lonci lázad az autoritás ellen, agresszív késztetései vannak vele szemben, ezért rakja le a katonákat, akik az óriás ellen harcolnak. A Világjáték-teszt térszimbolikája szerint ez a múltban történt, tehát traumatikus jellegű élményről van szó, nem az aktuálisan elkövetett heteroagresszióról. Láthatjuk azt a folyamatot Lonci életében, amikor a gyermekkori bántalmazottból kortárs bántalmazó válik a serdülőkorban. Véleményünk szerint a fenti jelek Lonci identitás diffúziójára, de magatartászavarára is utalnak. Ezekon túl rendkívül fontos mozzanata még Lonci játékának a történet kezdete, miszerint Szűz Mária megszülte a Kisjézust. Láttuk Lonci anamnézisében, hogy azt hitte, hogy gyermeket fog szülni, és hangoztatta, hogy a terhességi tesztje pozitív lett. Képtelenség nem észrevenni Lonci anamnesztikus története és az általa előadott Világjáték narratíva közötti szimbolikus hasonlóságot, a szülés motívumát. Szűz Mária az Újszövetség szerint úgy lett terhes, hogy nem történt szexuális érintkezés. A terhesség elméletileg létrejöhett, mert Mária nő volt, hiszen a várandósság kivitelezésére hivatott szervei léteztek. Lonci esetében, aki férfiakkal tart fent szexuális kapcsolatot, a terhesség biológiai értelemben sem jöhett létre. Bizarr módon közös motívum a terhesség, amely Loncinál csak deluzív lehet (Adityanjee, 1995; Evans & Seely, 1984), Szűz Mária esetében pedig a szilárd hit kérdése, ami viszont a tudománynak ellentmond, azaz transzcendens. Vegyük szemügyre a Fekete Menyasszony szimbólumát is. Ez az alak is nőidentitású, és mivel jós, ő is kapcsolatban áll a transzcendenciával, azaz az autoritással. Ebben a szimbólumban is találkozunk egyfajta reakcióképzéssel, hiszen a menyasszony rendszerint fehér ruhában van, bár napjainkban

nem ritka a fekete menyasszonyi ruha sem (URL1), a fekete ruhához azonban még mindig leginkább a gyász, a mágia vagy az alternatív életvitel preferenciája társul. A Fekete Menyasszony együtt él Loncival és a kisgyermekkel, lehetséges, hogy ez egy korai traumatikus családi emlék feldolgozása (Flieg-auf & Sófi, 2022) Loncinál. Szakrális szimbólumok szép számmal bukkannak fel a Kisjézuson és Márián kívül Lonci meséjében: a szentelt víz és a háromkirályok. Ezek a motívumok esetleg büntudatra utalhatnak, de azt is jelenthetik, hogy Lonci elégedetlen önmagával, rossznak vagy hibásnak tartja magát (Mérei, 2002). Az ördög a gonoszt jelképezi. A távolból figyel és irányít, a tálca jobb oldalán, a jövőt jelentő térben (Polcz, 1988, 88) helyezkedik el, és uralja az iskolát. Ez azt jelentheti, hogy Lonci arra törekszik, hogy dominálja a körülötte lévő társas közeget és akár az intézményrendszereket is.

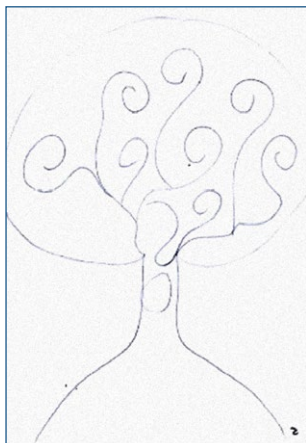
Fa rajz teszt

Lonci négy Fa-tesztjét K. Németh Margit módszere (URL2) alapján elemeztük és értékeltük, de felhasználtuk Süle Ferenc (1988) és Vass Zoltán (2006) munkáit is. A teszt felvétele meglepően könnyen ment, Lonci gyorsan és lendületesen rajzolta a fákat. A munkáját nem csapta össze és nem hanyagolta el. A ceruzát könnyedén kezelte, mindvégig nyugodt volt, a beteg fa rajzolásakor azonban kissé idegessé vált, de a munkáját így is bejezte.

Bemutakozó fa, hatéves

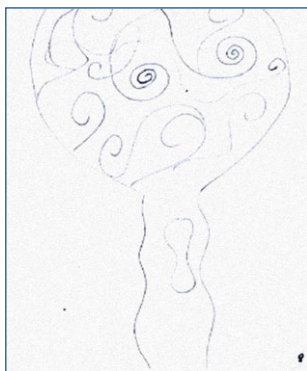
Az első fa rajzolásába Lonci azonnal belekezdett. Az utótesztben elmondta, hogy ez egy boldog, kedves és jó fa, aki bulit szervez, palacsintát süt, banánt és almát terem, az almája ott van az asztalon, büszke és megbízható. Ezeket a gondolatokat nem spontán, hanem kérdésekre feltett válaszként mondta. Az asszociációi és a pszichodiagnosztikai módszertan alapján a rajz lendületesnek mondható és laza is. E mögött énkiterjesztés, ambíciók, szereplési és érvényesülési vágy húzódhat meg (Vass, 2006). Mivel Lonci gyorsan rajzol és a munkáját nem csapja össze, a késleltetési képesség hiányára is következtethetünk (Vass, 2006), ami alátámasztja az anamnesztikus adatokban szereplő dühkitörési tendenciákat.

Az instrukciót úgy adtuk meg, ahogy kell: rajzoljon egy másik fát, amely nem olyan, mint az előző, és lehetőleg ne legyen fenyőfa. Ehhez képest mégis úgy tűnik, hogy Lonci a négy fa-teszt során rajzolt fák közül a harmadikat, azaz a fantázia fát rajzolta le. Ennek a fának varázsereje van, képes őt átváltoztatni herceggé (sic!); egy tündérkeresztanya, akinek két gyermek van a hasában, izgul a vérveltség miatt, görcei vannak. Ismét az inkongruencia jelére bukkantunk. Több motívumot érdemes itt kiemelni. Egyrészt Lonci csodafája herceggé és nem hercegnővé változtatja őt. Úgy tűnik, mintha Lonci identitása meginogna vagy kisiklana. Aztán

jelzi, hogy úgy gondolja, hogy a pszichológus a csodafa, aki képes őt herceggé változtatni. Minta érzékelné ő maga is, hogy egy kissé megingott az eddigi kommunikációja hitelessége. Ezután javít, és ekkor mondja, hogy a fa egy terhes tündér. Úgy tűnik, hogy a nőiség három esszenciális eleme jelenik meg egyszerre ebben a fában: az angyal, a terhesség és a gondoskodás. Fokozza az asszociáció erejét, hogy két gyermek van a hasában, mintha Lonci a terhes nő identitását verbálisan meg szeretné duplázni. Ezek után az aktuális énéllapot a szimbólum szintjéről konkretizálódik, és Lonci előadja a már többször előadott testi tévpercepcióját (hasi görcsök), valamint jelzi az anxietását (izgulás).

A rajzon a gyökér túlhangsúlyozott, ami intellektuális nehézségekről, a hosszú távú tervezés hiányosságáról és az ösztönök által vezérelt életvezetésről árulkodhat (Süle, 1988). A fán a korona a legnagyobb, ami intellektualizációra (túlgondolás) utal, és érzelmkifejezési nehézségeket jelenthet (Süle, 1988). A kunkor jellegű ágak befolyásolhatóságot sugallnak (Süle, 1988), de flörtölési és exhibicionista hajlamot is jelenthetnek (Süle, 1998). Ez utóbbi szintén alátámasztja Lonci inkongruenciára utaló anamnesztikus adatait. Az odú megjelenése a szexualitással való foglalkozást jelentheti. A kunkorokat stilizálásként is értelmezhetjük, amelyek jellegzetesen feminin jelleget hordoznak magukban (Vass, 2006). Mivel ezek a csigavonalak egyáltalán nem merevek, és nem is tűnnek felesleges ismételtetésnek, a rajz e jellege nem utal szkizofréniára (Vass, 2006).

Lonci elmondja, hogy a fantázia fa három dolgot tud csinálni, de négy dolgot sorol fel: „*Tűnjön el az apám és az anyám, boldog életem legyen, felvegyenek egy munkahelyre, és sikerüljön, amit elrontottam*”. Kifejezi a szülei iránt érzett negatív emócióit, a vágyait, valamint önreflexiót is tanúsít: ki szeretné javítani a hibáit. Elképzelhető, hogy a hibák kijavítása és annak vágya Lonciban csak a felettes társas közeg kommunikációjának visszatükrözése, amit szintén gyakran lehet hallani a gyermekotthonban élő serdülőktől. Előfordul például,

hogy a gyermekek jogi szakkifejezéseket használnak, pontosan úgy, ahogy azt a gondozói szerepben lévő felnőttektől hallják. Ilyen szófordulatok: „a társadalomnak hasznos életet akarok élni”, „voltam szakbizottságon”, „áthelyeztek zártba” stb. A rendszer olyan zsargonokat is használ, amelyeket az ott dolgozók és a gyermekek is jól értenek, első hallásra azonban kissé bizarr tűnnek. Erre lehet példa a bebalhézttatás vagy a befegyelmiztetés kifejezés. Mindkettő arra utal, hogy a bullying odáig fajulhat, hogy az áldozat acting out magatartást tanúsít, amelynek a következménye valamilyen hatósági eljárás lesz. Az eljárás eredménye az áldozatot tovább stigmatizálja, és ezáltal tovább deviálja (deviánssá teszi). Az a döbbenetes, hogy ezek a kifejezések a börtönökben is használatosak. Természetesen a speciális gyermekotthon nem börtön, viszont zártsága miatt kétségkívül karcerális (börtön jellegű), ami hasonló viselkedésmintázatokat szül a serdülőkből és a személyzetben is.

A fa nem fér ki a lapra, ez szintén énkiterjesztést jelenthet, azonban agresszióban megnyilvánuló indulati feszültséget, impulzív feszültségkezelést, valamint esetleges figyelemzavart is hordozhat magában (Vas, 2006). Ezek a következtetések alátámasztják az erőszakosságra vonatkozó anamnesztikus adatokat. Az ágak itt is kunkorodnak, azonban egy emberi arcot is formálnak, amely nárcisztikus személyiségfejlődésre utal (Süle, 1988). Az arc megjelenése fiziognomizálást (arcrészek ábrázolása állatok, növények vagy élettelen tárgyak részeként) is sejtet, amely az érzelmek felfokozott és szokatlan kifejezését jelentheti (Vass, 2006), de utalhat szkizofréniára is, amely a Rorschach-teszt eredményeit támasztja alá.

A történet a következő: megmérgezték a gonosz emberek, utálják és gyűlölik. Nem szeretik, félnek ettől a fától. Ugyanazok a gonosz emberek kivágják. Az ágából kosarat csinálnak, a törzséből tűzifát.

A nagyon idős fa a szakirodalom szerint kompenzációt vagy depressziót jelenthet (Vass, 2006), és ezt alátámasztja, hogy az évszak is tél. Ez egybecseng a Rorschach-próba egyik mutatójával és Lonci élettörténetével. A beteg fához asszociált története a kisgyermekkorú sérelmekre, a gyermekotthonbeli társas közegre és a szexuális kizsákmányolásra is utalhat. A rajz a női oldal felé dől, ami jelképezheti a testi megjelelése preferenciájának irányát is. Az odú már betölti az egész törzset, többször megcsavarodik, talán ez is a többszöri traumatizációt szimbolizálja. Ez utóbbi két megállapításról azonban nem szól a serdülő asszociációja, és emiatt óvatosan kell kezelni (Vass, 2006). Térjünk ezért vissza a gyermek szavaihoz: utálják, gyűlölik, nem szeretik, félnek tőle, kivágják. Ezek a szavak egyértelműen a kirekesztésre és az elutasítottságra, azaz a marginalizációra utalnak; sőt jelzik azt is, hogy a serdülő úgy érzékeli, hogy a gonosz emberek el akarják pusztítani. Ez lehet paranoid képzettársítás is, azonban az anamnesztikus adatok alapján inkább a kizsákmányolás és a bántalmazás szimbolizációja (jelképekben való megjelenése).

Szabadrajzok

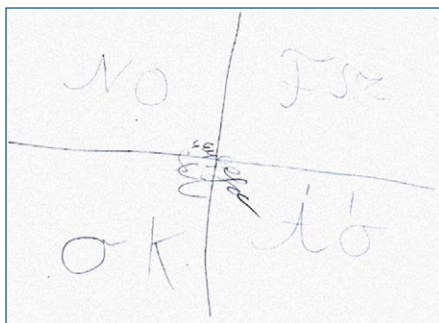

Lonci első szabadrajzának a *Barátom* címet adja. „*Akkor lerajzolom, az egyik palimat, akit a legjobban szeretek. M-nek hívják, nem engedik be hozzám, mert elmúlt tizennyolc, ezért meg akarom ölni magam.*” Lonci szerelme szintén a speciális gyermekotthonban élt, de felnőttkorú lett. A kapcsolat ketten között nem szakadt meg, és Lonci szerint M továbbra is szerelmes volt belé, be akart menni hozzá látogatásra, de nem engedélyezték. Fogvatartási helyeken a szexuális depriváció miatt viszonylag gyakori, hogy azonos neműek létesítenek szexuális

kapcsolatot (Currier, 2021), ez esetben – általánosságban – nem beszélhetünk valódi homoszexualitásról, hanem inkább csak kíváncsiságról. Elgondolkodtató azonban, hogy a gyermekotthonokban és a fiatalkorúak börtöneiben az első szexuális kapcsolat is így történhet, és nagyon gyakran lehet, hogy nem konszenzuális (Garland & Wilson, 2013). A szexuális abúzus áldozatai a speciális társas strukturális folyamatok miatt maguk is elkövetők lesznek, avagy a traumatizáció tovább adóivá válnak. Ez a modellhelyzet azonban mellőzi a gender diszfóriát és a gender nonkonformitást. Arra célzunk, hogy a szexuális kapcsolat a fogvatartási helyeken konszenzuális módon is létrejöhet, és a serdülők között olyan együttélési kísérlet zajlik a falakon belül, mint kint, csak bent élesen bináris élethelyzetben (non-nonbináris setting). A két alakzat között rendkívül nehéz a gyakorlatban különbséget tenni, továbbá a két jelenség kialakulása fenomenológiai szinten azonos lehet, funkcióját tekintve azonban gyökeresen más. A gyermekotthonok működését mindkét jelenség megzavarja. Mint minden párkapcsolatban, a gyermekotthonbeli konszenzuális nonbináris kapcsolatban is előfordulhat erőszak, ami csak tovább árnyalja a képet. A nonbináris párkapcsolat intézménybeli megítélését erősen befolyásolja a társadalmi vélekedés. Mindezek a folyamatok a serdülők életének abban a fázisában történnek, amelyben normatív módon is sorra kerül az identitáskeresés, patológiás esetben az identitásválság, esetleg az identitás diffúzió, ami pszichopatológiai szempontból a személyiségzavar kialakulása irányában jelenthet veszélyeztetettséget. Így egyáltalán nem érthetetlen a szerfogyasztás, a társfüggőség, a szélsőséges gondolkodás, az impulzivitás, az önkárosítás, az érzelmi labilitás, a manipulativitás és a reaktív-expresszív agresszió sem.

Lonci gyors, hirtelen mozdulatokat tesz a rajzolás közben, és közben fejezi ki a speciális gyermekotthon iránt érzett dühét (tudniillik, hogy nem engedték be hozzá M-et). Ebből arra is következtethetünk, hogy a vizsgálattal szemben ellenállást tanúsít, de az is lehetséges, hogy felgyorsult a pszichotóriumuma (pszichés tempó). Mivel hangosan panaszkodik a rajzolás közben, és öngyilkossági szándékot is bejelent, vagy inkább fenyegetőzik az öngyilkossággal, mániás hangulati tónust és manipulációt is valószínűsíthetünk (Vass, 2006). A haj elkészítésével fejezi be a rajzát, a ceruzát szinte fegyverként, késként használja, majdnem kilyukasztja vele a papírt, mintha meg akarná semmisíteni a művét. E mögött agressziót, meg nem felelés érzést és negatív énképet is detektálhatunk, ami alátámasztja az anamnesztikus adatokat, de némileg támpontot ad a GN életfelfogásnak is.

Lonci második szabadrajza nem igazán tekinthető szabadrajznak, mert önként ajánlkozik, hogy rajzolni szeretne valamit a pszichológusnak, jósolni akar neki.

Ilyen szempontból ez a rajz inkább szabad játék volt. Egy tollat tesz a lap közepére, amelyet gondolattal lehet irányítani, hogy merre fordul: NO, OK, FSZ és ÁÓ irányokba. A szavakat próbálta minél tudományosabban kifejezni. „Ez egy jóslás, fekete mágia.” Az eredmény OK lett. Figyelemre méltó, hogy a mágiikus gondolkodás gyakorinak mondható a szkizotíp személyiségzavarnál

(Karcher, Cicero & Kerns, 2015), továbbá, hogy a kisgyermekkorban elszenvedett bántalmazás, különösen az elhanyagolás szoros összefüggésben áll a szkizotíp személyiség kialakulásával (Berenbaum, Valera & Kerns, 2003). Ezzel kapcsolatban meg kell említeni, hogy a szokatlan perceptuális élmények, avagy a testi illúziók, amelyeket Lonci esetében feltártunk, beleillenek ebbe a képbe.

Ez a szokatlanul domináns viselkedés, ami szerepcserére is emlékeztet, azt jelezheti, hogy Lonci az alkalmatlansági érzését dominanciával igyekszik kompenzálni (Vass, 2006), de lehet pusztán intelligenciakomplexum is, hogy a vizsgáló pszichológussal egyenrangúvá akar válni, ami egybecseng a Rorschach-próbában adott sok anatómiai válaszával (Mérei, 2002, 323; Csigó, 2018, 68). A gender diszfóriának ellentmondóan a férfiasságát akarja demonstrálni, vagy éppen ezzel ellenkezőleg, a gyermekotthonokban gyakran tapasztalható informális hierarchikus, esetleg bántalmazó társas közeg (Euser, Alink, Tharner, van IJzendoorn & Bakermans-Kranenburg, 2013) által implicált magatartásformát választja: mindenképpen dominál, azaz a vizsgálati helyzet okozta szorongását próbálja antiszociális módon kompenzálni. Az antiszociális opposíció Lonci esetében gendersemlegesnek mondható, nem is biztos, hogy explicit módon a vizsgálati helyzet ellen szól. Gyakran tapasztalható klauzált (bebörtönzött) személyeknél, hogy az egész társadalmat vagy talán szűkebben, az egész közigazgatási rendszert tekintik az üldözőiknek és rosszakaróiknak, a sorozatos családodások miatt általánosítanak, és ilyen szempontból meglátják a Foucault által leírt disztopif jelenségét (Datta, 2008), azaz a társadalmi gépezetet, apparátust, avagy az észlelt strukturális elnyomás szimbólumrendszerét. Ebben a kontextusban szinte biztosnak tűnik, hogy a serdülő nem érti a pszichológia tudományának lényegét, azt inkább az autoritással, transzcendenciával és a varázslással azonosítja. Ez egy igen gyakori tévhit a pszichológiáról (Hughes, Lyddy & Lamb, 2013), és a kritikai gondolkodás kialakulásának hiányosságát vagy teljes elmaradását szemlélteti. A jóslásnak négyféle eredménye lehet. Ez emlékeztet a gyermekek által játszott hajtogatós játéokra, a Tátikára (URL3). Lehetséges,

hogy Lonci nemcsak domináns helyzetbe akart kerülni, hanem játszani, a vizsgálati helyzettől eltérő, kötetlenebb együttlétre vágyott csupán. Ez a motívum szintén gátlatlan kötődési zavarra és regresszióra utal.

Összefoglalás

Az ismertetett eset legalább három jelenségekört foglal magában. Ezek ismérrendszerét az alábbiakban gyűjtöttük össze:

- 1) Lonci pszichodiagnosztikája során előtérbe került tünetek: transzgender identitás, identitás diffúzió, inkongruencia, inkoherens gondolkodás, deluzív zavar (kb. valótlan, megingathatatlan nézeteken alapuló pszichotikus állapot), regresszió, kötődési zavar, kritikátlan barátságosság, reakcióképzés, impulzivitás, regresszió.
- 2) A kriminológiai mutatók körébe sorolható jelenségek: szülők felé érzett düh, reaktív-expresszív agresszió, speciális gyermekotthoni elhelyezés, társas konfliktusok, manipuláció, depriváció/szegénység, lázadás, karcerális kommunikáció (például a börtönszlang használata).
- 3) Olyan elemeket is láttunk, amelyek kettős természetűek, azaz egyformán relevánsak pszichológiai és kriminológiai szempontból is: önkárosítás, traumák, gyermekprostitúció. Ez utóbbiak közös jellemzője a viktimizáció. Azaz Lonci áldozattá válása nyilvánvaló.

Megvitatás

Láttuk, hogy Lonci anamnesztikus adataiban és teszteredményeiben a GD és a GN mellett együttesen szerepeltek a traumák, a kötődési zavar, a szkizofrénia, a hangulati ingadozások, valamint a deviálódás. A pszichopatológiai fejlődési vonala tehát a pszichózis felé irányul, míg kriminológiai szempontból dezisztenciája veszélyeztetett; esetében további személyi szabadságtól megfosztó intézkedés mindkét irányban valószínűsíthető. A két aspektusból feltárt fejlődési vonalai gyakran keresztezik egymást (például koponyatörést okozó acting out, manipulatív dominanciaigény vagy az autoritással szembeni lázadás). A TG személyek hajlamosak többszörös áldozati szerepre (poliviktimizáció). Ez azt jelenti, hogy nemcsak a mentális zavarok irányában veszélyeztetettek, hanem a fizikai biztonságuk is kockázatnak van kitéve a szubkulturális marginalizációjukból eredően (Messinger, Guadalupe-Diaz & Kurdyla, 2021). Lonci példájából láttuk, hogy a szülők által elkövetett abúzus és a TG identitás

kialakulása jelenségszinten összefügghet, és ezzel párhuzamosan a kötődési zavar a bűnelkövetői szubkulturális hatások folyamányaként a prostitúcióba vonódást és a szexuális kizsákmányolást is elősegítheti. A serdülő ebben a közegben sajátította el a viselkedésmintáit, aminek reaktív-expresszív agresszió lett az eredménye (Szabó, 2019). A Loncihoz hasonló kamaszok veszélyeztettek a további deviálódás szempontjából, és az sincs kizárva, hogy börtönbe kerülnek. A TG fogvatartottak aránya a világ börtönrendszereiben növekvő tendenciát mutat. Számos olyan eset látott napvilágot, amelyben a TG nők a börtönökben ismételten szexuális erőszak áldozatává váltak (Jenness & Gerlinger, 2020). A TG identitással kapcsolatos, tudományos szempontból még nem alátámasztott megfigyelés, hogy egyes szabadságvesztés-büntetésre ítélt fogvatartott transzgender nők manipulálják a szervezetet, és a börtönben szexuális erőszakot követnek el ciszgender (olyan személy, akinek identitása megegyezik azzal a nemmel, amellyel születésekor azonosították) fogvatartott nőkön (URL4; URL5; URL6), azaz önmagukat nőnek valló nőkön. Ugyanezek a személyek a narratívák szerint azért kerülnek női börtönökbe, mert a férfi börtönben bántalmazta és molesztálta őket a személyzet és a többi férfi fogvatartott. Úgy gondoljuk, hogy Lonci esetével egy hasonló életút kezdetét tártuk fel. Az erőszak-prevenció és a gyermekprostitúció jelenségével szemben gyakrabban alkalmazott büntető modell (Vidra, Katona & Sebhelyi, 2018) hatékonyabb elkerülése érdekében jóval szélesebb és tudatosabb szakmaközi együttműködésre lenne szükség. Lonci esetéből láthatjuk, hogy a gyermekek szexuális kizsákmányolása komplex probléma, a pszichiátriai és pszichológiai eszköztár nem elegendő a probléma megoldására; mégis úgy tűnik, hogy az érintett gyermekek veszélyeztetett csoportot képeznek a többszöri hospitalizáció (kórházba kerülés), a további traumatizáció, a normatív stigmatizáció és esetlegesen a bebörtönzés kockázata szempontjából.

Köszönetnyilvánítás

A cikk szerzői hálával tartoznak Dr. Jelencsics Dalma gyermekpszichiáter szakorvosnak, Bognár Vivien klinikai szakpszichológusnak és Boda Ildikó pszichopedagógusnak a diagnózisalkotásban nyújtott segítségükért, valamint az osztály többi dolgozójának, hogy lehetővé tették ezt a kutatást.

Felhasznált irodalom

- Adityanjee, A. M. (1995). Delusion of pregnancy in males: a case report and literature review. *Psychopathology*, 28(6), 307–311. <https://doi.org/10.1159/000284942>
- Alberse, A.-M. E., de Vries, A. L., Elzinga, W. S. & Steensma, T. D. (2019). Self-perception of transgender clinic referred gender diverse children and adolescents. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 24(2), 388–401. <https://doi.org/10.1177/1359104518825279>
- American Psychiatric Association (APA) (2013). Nemi szerep diszfória. In *DSM-5 referenciac kézikönyv a DSM-5 diagnosztikai kritériumaihoz*. Oriold és Társai.
- Berenbaum, H., Valera, E. M. & Kerns, J. G. (2003). Psychological Trauma and Schizotypal Symptoms. *Schizophrenia Bulletin*, 29(1), 143–152. <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.schbul.a006985>
- Currier, A. (2021). Prison same-sex sexualities in the context of politicized homophobia in Malawi. *Sexualities*, 24(1–2), 29–45. <https://doi.org/10.1177/1363460720914602>
- Csigó K. (2018). *A Rorschach-teszt klinikai alkalmazása*. Medicina Könyvkiadó Zrt.
- Datta, R. P. (2008). Politics and Existence: Totems, Dispositifs and Some Striking Parallels between Durkheim and Foucault. *Journal of Classical Sociology*, 8(2), 283–305. <https://doi.org/10.1177/1468795X08088875>
- Egészségügyi Világszervezet (WHO). (2004). A nemi identitás zavarai. In *BNO-10 Zsebkönyv (Betegségek nemzetközi osztályozása) DSM-IV-TR maghatározásokkal*. Animula.
- Egészségügyi Világszervezet (WHO). (2022). Szexuális egészséggel kapcsolatos állapotok. *BNO-11 Mentális zavarok*. Animula.
- Euser, S., Alink, L. R. A., Tharner, A., van IJzendoorn, M. H. & Bakermans-Kranenburg, M. J. (2013). The Prevalence of Child Sexual Abuse in Out-of-Home Care: A Comparison Between Abuse in Residential and in Foster Care. *Child Maltreatment*, 18(4), 221–231. <https://doi.org/10.1177/1077559513489848>
- Evans, D. L. & Seely, T. J. (1984). Pseudocyesis in the male. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 172(1), 37–40. <https://doi.org/10.1097/00005053-198401000-00008>
- Fliegauf G. & Sófi G. (2022). Gondolatok a gyermekek ellen elkövetett szexuális abúzzsal (CSA) kapcsolatban: Néhány kriminológiai és pszichodinamikus következtetés nemzetközi szakirodalmak alapján. *Belügyi Szemle*, 70(5), 1057–1076. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.5.10>
- Garland, B. & Wilson, G. (2013). Prison Inmates' Views of Whether Reporting Rape Is the Same as Snitching: An Exploratory Study and Research Agenda. *Journal of Interpersonal Violence*, 28(6), 1201–1222. <https://doi.org/10.1177/0886260512468238>
- Hartig, A., Voss, C., Herrmann, L., Fahrenkrug, S., Bindt, C. & Becker-Hebly, I. (2022). Suicidal and nonsuicidal self-harming thoughts and behaviors in clinically referred children and adolescents with gender dysphoria. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 27(3), 716–729. <https://doi.org/10.1177/13591045211073941>
- Hughes, S., Lyddy, F. & Lambe, S. (2013). Misconceptions about Psychological Science: A Review. *Psychology Learning & Teaching*, 12(1), 20–31. <https://doi.org/10.2304/plat.2013.12.1.20>

- Institute of Medicine (2011). *The health of lesbian, gay, bisexual, and transgender people: Building a foundation for better understanding*. The National Academies Press.
- Jeness, V. & Gerlinger, J. (2020). The Feminization of Transgender Women in Prisons for Men: How Prison as a Total Institution Shapes Gender. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 36(2), 182–205. <https://doi.org/10.1177/1043986219894422>
- Karcher, N. R., Cicero, D. C. & Kerns, J. G. (2015). An Experimental Examination of the Aberrant Salience Hypothesis Using a Salience Manipulation and a Behavioral Magical Thinking Task. *Journal of Experimental Psychopathology*, 6(3), 297–312. <https://doi.org/10.5127/jep.041814>
- Knoetze, J. (2013). Sandworlds, storymaking, and letter writing: the Therapeutic Sandstory Method. *South African Journal of Psychology*, 43(4), 459–469. <https://doi.org/10.1177/0081246313506663>
- Lehmann, S., Monette, S., Egger, H., Breivik, K., Young, D., Davidson, C. & Minnis, H. (2020). Development and Examination of the Reactive Attachment Disorder and Disinhibited Social Engagement Disorder Assessment Interview. *Assessment*, 27(4), 749–765. <https://doi.org/10.1177/1073191118797422>
- Liu, Y. & Hazler, R. J. (2017). Variables Associated With Indiscriminate Friendliness Displayed by Chinese Adoptees in U.S. Families. *The Family Journal*, 25(4), 414–422. <https://doi.org/10.1177/1066480717731345>
- Mérei F. (2002). *A Rorschach-próba*. Medicina Könyvkiadó Rt.
- Messinger, A. M., Guadalupe-Diaz, X. L. & Kurdyla, V. (2021). Transgender Polyvictimization in the U.S. Transgender Survey. *Journal of Interpersonal Violence*. <https://doi.org/10.1177/08862605211039250>
- O'Connor, T. G., Woolgar, M., Humayun, S., Briskman, J. A. & Scott, S. (2019). Early caregiving predicts attachment representations in adolescence: Findings from two longitudinal studies. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 60(9), 944–952. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12936>
- Polcz A. (1988). Aktív játékdiasztika és Terápia. In Mérei F. & Szakács F. (Szerk.), *Pszichodiasztikai Vademecum II/2*. (pp. 25–124). Tankönyvkiadó.
- Polcz A. (1999) *Világjáték*. Pont Kiadó.
- Resch, F., Parzer, P. & Brunner, R. (2008). Self-mutilation and suicidal behaviour in children and adolescents: Prevalence and psychosocial correlates: Results of the BELLA study. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 17(Suppl 1), 92–98. <https://doi.org/10.1007/s00787-008-1010-3>
- Schoemaker, N. K., Vermeer, H. J., Juffer, F., Spies, R., van Ee, E., Maras, A. & Alink, L. R. A. (2020). Indiscriminate friendliness in foster children: Associations with attachment security, foster parents' sensitivity, and child inhibitory control. *Developmental Child Welfare*, 2(2), 92–109. <https://doi.org/10.1177/2516103220940325>
- Sievert, E. D., Schweizer, K., Barkmann, C., Fahrenkrug, S. & Becker-Hebly, I. (2021). Not social transition status, but peer relations and family functioning predict psychological functioning in a German clinical sample of children with Gender Dysphoria. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 26(1), 79–95. <https://doi.org/10.1177/1359104520964530>

- Süle F. (1988). A „Fa Rajz”-teszt. In Mérei F. & Szakács F. (Szerk.), *Pszichodiagnosztikai Vademecum II/2.* (pp. 89–147). Tankönyvkiadó.
- Szabó J. (2019). *Speciális prevenció és dezisztencia.* Országos Kriminológiai Intézet.
- Vass Z. (2006). *A rajzvizsgálat pszichodiagnosztikai alapjai – Projekció, kifejezés, mintázatok.* Flaccus.
- Venkataramu, V. N. & Banerjee, D. (2021). Gender Dysphoria in Psychiatric Practice: Understanding the Clinical Ambiguity and Management. *Journal of Psychosexual Health*, 3(2), 124–132. <https://doi.org/10.1177/26318318211017049>
- Verveen, A., Kreukels, B. P., de Graaf, N. M. & Steensma, T. D. (2021). Body image in children with gender incongruence. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 26(3), 839–854. <https://doi.org/10.1177/13591045211000797>
- Vidra, Z., Katona, N. & Sebhelyi, V. (2018). State policies and institutional procedures and practices addressing prostitution and sex trafficking of children in Hungary. *Critical Social Policy*, 38(4), 645–666. <https://doi.org/10.1177/0261018317748318>
- World Professional Association for Transgender Health (WPATH) (2012). *Standards of Care for the Health of Transsexual, Transgender, and Gender-non-conforming People.* 7th Version. <https://www.wpath.org/publications/soc>

A cikkben található online hivatkozások

- URL1: *Fekete ruha a menyasszonynak: Miért ne?! https://csajos.hu/2021/05/25/divat-fekete-menyasszonyi-ruha-eskuvoitrendek/*
- URL2: *Gyermek pszichodiagnosztika. https://semmelweis.hu/klinikai-pszichologia/files/2018/11/GYERMEK-PSZICHODIAGNOSZTIKA.N%C3%A9meth-Margit_3.pdf*
- URL3: *Tátika – Jólás gyerekkorunkban. https://nlc.hu/magyarorszagkul/20180124/tatika-retro-jatek/*
- URL4: *Lawsuit: Female Prisoner Says She Was Raped by Transgender Inmate. https://news.wttw.com/2020/02/19/lawsuit-female-prisoner-says-she-was-raped-transgender-inmate*
- URL5: *Transgender prisoner who sexually assaulted inmates jailed for life. https://www.theguardian.com/uk-news/2018/oct/11/transgender-prisoner-who-sexually-assaulted-inmates-jailed-for-life*
- URL6: *‘I was sexually assaulted by a transgender rapist in a women’s jail’: Female prisoner, 45, describes ordeal at the hands of sex predator, 56, who molested four inmates during three-month reign of terror. https://www.dailymail.co.uk/news/article-10406351/I-sexually-assaulted-transgender-rapist-womens-jail.html*

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Fliegauf G. & Sófi Gy. (2023). A nemi szerep diszfória diagnosztikus hátterének bemutatása pszichológiai és kriminológiai szempontok alapján egy speciális gyermekotthonban élő, szexuálisan kizsákmányolt serdülőnél. *Belügyi Szemle*, 71(1), 91–112. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.1.5>